

TOIMENPITEET

Sektorit	Toimenpide	Suunnitellun toimenpiteen kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Rahoitusvastuu	Lisätieto
Haja- ja loma-asutuksen jätevedet	NYKYKÄYTÄNNÖN MUKAISET TOIMENPITEET					
Haja- ja loma-asutuksen jätevedet	Nykyisten haja-asutuksen kiinteistökohtaisten järjestelmien käyttö ja ylläpito	Arviolta 31 000 kiinteistöä	Kiinteistönomistajat		Kiinteistönomistajat	Toiminta perustuu haja-asutuksen jätevesiasetukseen
Haja- ja loma-asutuksen jätevedet	Uudet haja-asutuksen kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät	Arviolta 28 000 kiinteistöä. Viemäriverkostojen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen määrä verkostojen laajenemisen jälkeen n. 31 000, joista n. 10% on arvioitu jo tehneen tarvittavat investoinnit.	Kiinteistönomistajat	Kuntien rakennusvalvonta	Kiinteistönomistajat	Toiminta perustuu haja-asutuksen jätevesiasetukseen
Haja- ja loma-asutuksen jätevedet	Nykyisen loma-asutuksen kiinteistökohtaisten järjestelmien käyttö ja ylläpito	Arviolta 30 000 kiinteistöä	Kiinteistönomistajat		Kiinteistönomistajat	Toiminta perustuu haja-asutuksen jätevesiasetukseen
Haja- ja loma-asutuksen jätevedet	Uudet loma-asutuksen kiinteistökohtaiset jätevesien käsittelyjärjestelmät.	Arviolta 27 000 kiinteistöä. Loma-asutuksen määrä alueella n. 35 000 joista arvioitu n. 5 000 kiinteistöä olevien viemäriverkostojen piirissä. Verkostojen ulkopuolelle jäävästä loma-asutuksesta on arvioitu n. 10% tehneen jo tarvittavat investoinnit.	Kiinteistönomistajat	Kuntien rakennusvalvonta	Kiinteistönomistajat	Toiminta perustuu haja-asutuksen jätevesiasetukseen
Haja- ja loma-asutuksen jätevedet	Viemäröinnin laajentaminen haja-asutusalueille	Vesihuoltolaitosten verkostoon on arvioitu liittyvän laajentumisen myötä 12 000 kiinteistöä.	Kunnat, vesihuoltolaitokset	Vesiosuuskunnat, kiinteistön omistajat	Kunnat, vesihuoltolaitokset	
Haja- ja loma-asutuksen jätevedet	LISÄTOIMENPITEET					
Haja- ja loma-asutuksen jätevedet	Koulutus ja neuvonta	Jätevesijärjestelmien valintaan ja huoltoon liittyvät koulutustilaisuudet.	YM, kunnat	vesiensuojeluyhdistykset maakunnan liitot ja muut alueelliset toimijat	YM, kunnat	Mm. vesiensuojeluyhdistysten neuvontahankkeet (Tuusula, Vantaa, Nurmijärvi - VHVSY). HAIKU-hanke 2012 asti (VHVSY). Uudenmaan liitto myöntänyt maakuntien kehittämisrahaa.
Maatalous	NYKYKÄYTÄNNÖN MUKAISET TOIMENPITEET					
Maatalous	Ympäristötuen mukaiset toimet (Nykykäytännön mukaiset toimenpiteet)	Toimenpide käsittää nykykäytännön mukaiset kustannukset vuonna 2007 maksetun tukitason mukaisesti. Toimenpide sisältää perustoimenpiteet, lisätoimenpiteet ja vesiensuojelua edistävät erityistuet.	Toiminnanharjoittajat	Tuottaja- ja neuvontajärjestöt sekä eri hankkeet mm. Uudenmaan maaseudun tiedotushanke, oppilaitokset	MMM, EU	
Maatalous	LISÄTOIMENPITEET					
Maatalous	Ravinnepestöjen tehostettu hallinta	Uudellamaalla noin 8 % pelloista (15 000 ha) korkea tai arveluttava P-luku. Näille pelloille tehdään ravinnekuorituksen tehostettu vähentäminen erityistukisopimus.	Toiminnanharjoittajat	tuottaja- ja neuvontajärjestöt, ELY,oppilaitokset, eri hankkeet	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	Lohkokohtaisia P-luku tietoja ei ole saatavilla, ei ole edistetty. Tukea on haettu n. 3 kpl.
Maatalous	Suojavyöhykkeet (Lisätoimenpiteet)	Tällä hetkellä UUSin alueella suojavyöhykkeitä n. 1 300 ha (keskileveys n. 40 m). Tehtyjen suunnitelmien osoittama tarve vielä 2 000 ha (leveys 15 m).	Toiminnanharjoittajat	tuottaja- ja neuvontajärjestöt, ELY,oppilaitokset, eri hankkeet	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	Uusia sv-sopimuksia v 2011 76 kpl, joista uusia n. 30 kpl. Vuoden 2012 tukihakuun toteutetaan Mäntsälän kunnan kanssa suojavyöhykkeiden tehomarkkinointia
Maatalous	Kosteikko (Lisätoimenpiteet)	Tällä hetkellä UUSin alueella n. 10 kpl n. 1,2 ha kosteikkoja (syötetty TIKE-aineiston kautta), lisätarve 200 kpl 1,5 ha kosteikkoja	Toiminnanharjoittajat	WWF, vesiensuojeluyhdistykset, Suomen riistakeskus Uusimaa, ELY, oppilaitokset, eri hankkeet	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	Kosteikkoja tehty mm. Hiidenvesihankkeen yhteydessä n. 100 kpl
Maatalous	Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys	Lisätoimenpiteeksi esitetään nykykäytännön mukaisen peltoalan kaksinkertaistamista sekä lisäämistä nykyisellä kesantoalalla.	Toiminnanharjoittajat	tuottaja- ja neuvontajärjestöt, ELYoppilaitokset, eri hankkeet	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	Luonnonhoitopeltoja perustettu 18 000 ha (10% peltoalasta)
Maatalous	Monivuotinen nurmiviljely	Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella alle 5-vuoden sopimuksella olevaa nurmialaa n. 23 900 ha ja yli 5-vuotisilla sopimuksilla 3 000 ha.	Toiminnanharjoittajat	tuottaja- ja neuvontajärjestöt, oppilaitokset, eri hankkeet	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella alle 5-vuoden sopimuksella olevaa nurmialaa n. 25 000 ha ja yli 5-vuotisilla sopimuksilla 3 000 ha.

Sektorit	Toimenpide	Suunnitellun toimenpiteen kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Rahoitusvastuu	Lisätieto
Maatalous	Ravinnetaseen hallinta / Optimaalinen lannoitus (Lisätoimenpiteet)	Tiloille lasketaan ravinnetaseet. T Tukikustannus on noin 50 euroa/ha. Vesiensuojelusuunnitelma ja sen toteutumisen seuranta tiloilla 15 euroa/ha ravinnetaseen tulkinnan pohjalta.	Toiminnanharjoittajat	tuottaja- ja neuvontajärjestöt, oppilaitokset, eri hankkeet	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	Ravinnetase lisätoimenpide n. 10% peltoalasta.
Maatalous	Neuvonta (Lisätoimenpiteet)		MMM, YM	tuottaja- ja neuvontajärjestöt, oppilaitokset, ELY	MMM, YM	Tavoitteena on toteuttaa koko maan kattava tilakohtainen vesiensuojeluneuvonta osana maatalouden tukijärjestelmää vuodesta 2014 lähtien. Edistetään vesiensuojeluhankkeissa.
Maatalous	Suunnitelujen toimenpiteiden lisäksi tehtyjä toimenpiteitä					
Maatalous	CAP:n vaatima hyväviljelytapa	Cap-tuen vaatimukset hyvästä viljelystä	Toiminnanharjoittajat	tuottaja- ja neuvontajärjestöt, oppilaitokset, eri hankkeet	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	
Maatalous	Raha-hanke	Havaintolohkot ja käytäntöön soveltaminen neuvomalla viljelijöitä	Toiminnanharjoittajat, ELY,	Tuottajajärjestöt, VHVSY	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	
Maatalous	Uudenmaan maatalouden tiedotushanke	Uusimaaseutu-verkkosivut tiedotusta viljelijöille	HAMK	tuottaja- ja neuvontajärjestöt,	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	Erinomainen tiedotuskanava
Maatalous	Tuottajajärjestöjen ympäristö- ja vesiensuojelu ohjeet	Tuottajajärjestöt ovat tehneet jäsenilleen suunnatun ohjeistuksen, jota on päivitetty tietyin välein	Tuottajajärjestöt		Tuottajajärjestöt	
Maatalous	Itämerihaaste	Tuottajajärjestöt ovat mukana Itämerihaasteessa				
Maatalous	Maatalouspolitiikka	Toteutettu maatalouspolitiikka on ohjannut kotieläintaloutta Uudeltamaalta pois.	Valtio, EU			
Maatalous	Rakennustekniikka	Maatiloilla tapahtuva rakentamisen paraneminen. Rakentamisessa on huomioitu paremmin ympäristö ym.asiat. Samoin peltoviljelyssä on välineiden kehittymisen kautta saatu aikaan ympäristön kannalta hyviä tuloksia	Rakennussuunnittelijat, toiminnanharjoittajat	tuottaja- ja neuvontajärjestöt, oppilaitokset	Toiminnanharjoittaja, MMM, EU	
Maatalous	Fosforiloukku-hanke	Fosforin pysäyttäminen ennen vesistöön pääsyä ojiin asennettavilla kalkkisäkki-pyydyksillä	Rotary-järjestöt, toiminnanharjoittajat	Nordkalk Oyj, Novia, HY, paikalliset toimijat	Rotary-järjestöt, MTK	
Maatalous	Järki-hanke	Järki-hankkeessa edistetään vesiensuojelua ja luonnon monimuotoisuutta maatalousympäristössä - virkistyskäyttömahdollisuudet huomioon ottaen	Baltic Sea Action Group, Luonnon ja riistanhoitosäätiö, toiminnanharjoittajat	muut hankkeet	Louise ja Göran Ehrnroothin säätiö, Sophie von Julinin säätiö	
Metsätalous	NYKYKÄYTÄNNÖN MUKAISET TOIMENPITEET					
Metsätalous	Kunnostusojituksen vesiensuojelun perusrakenteet	Kunnostusojitusten yhteydessä vähennetään kiintoaineksen ja ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin.	Toiminnanharjoittaja		Metsänomistajat	Metsäsertifiointi edellyttää, tarkastukset vuosittain.
Metsätalous	Lannoitusten suojakaistat	Lannoitettavan alueen ja vesistön väliin jätetään lannoittamaton alue.	Toiminnanharjoittaja		Metsänomistajat	Metsänomistaja ei voi hyödyntää lannoitusta puuntuottamiskeinona.
Metsätalous	Hakkuualueiden suojavyöhyke	Hakkuualueella ei rikota maanpintaa vesistöjen varrella.	Toiminnanharjoittaja		Metsänomistajat	Metsäsertifiointi edellyttää vähintään 5 metrin suojakaistaa, jolla ei rikota maanpintaa.
Metsätalous	Metsätalouden eroosiohaittojen torjunta	Eri toimenpitein estetään eroosio metsämaalla.	Toiminnanharjoittaja		Metsänomistajat	Vesien syövyttävää vaikutusta estetään/vähennetään mm. kaivukatkojen, saostuskuopin ja -altain. Metsäsertifiointi edellyttää.
Metsätalous	LISÄTOIMENPITEET					
Metsätalous	Kunnostusojituksen tehostettu vesiensuojelu	Luonnonhoitohankkeet kunnostusojitusten yhteydessä. Tietous herkistä alueista.	Toiminnanharjoittaja	Metsäkeskus, ELYt	Kemera	Edellyttää riittävää Kemera-rahoitusta
Metsätalous	Tehostettu vesiensuojelusuunnittelu	Toimenpiteiden suunnittelijoiden osaamisen ja tietouden lisääminen ja uusien menetelmien hyväksikäyttö.	Toiminnanharjoittaja	Metsäkeskus, ELYt	Kemera	Edellyttää riittävää Kemera-rahoitusta
Metsätalous	Koulutus ja neuvonta	Metsätalouden toimijoiden ja metsänomistajien koulutus ja neuvonta vesiasioissa.	MMM, Tapio	Metsäverkko-hanke	Metsäverkko-hanke	Hanke Uudenmaan, Hämeen ja Kaakkois-Suomen alueella.
Metsätalous	Suunnitelujen toimenpiteiden lisäksi tehtyjä toimenpiteitä					
Metsätalous	Suoluontoa säilytetään	Luonnontilaisia ojitamattomia soita ei ojiteta	Toiminnanharjoittajat, metsänomistajat	Metsäkeskus	Metsänomistajat	Metsäsertifiointi edellyttää sertifiointiin sitoutuneita toimijoita ja metsänomistajia

Sektorit	Toimenpide	Suunnitellun toimenpiteen kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Rahoitusvastuu	Lisätieto
Metsätalous	Pohjavesien laatu turvataan	Pohjavesien suojele huomioidaan metsätalouden toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa	Toimijat, metsänomistajat	Metsäkeskus, ELYt	Metsänomistajat, kunnat	Metsäsertifiointi edellyttää siihen sitoutuneilta, että 1-luokan pohjavesialueilla ei lannoiteta tai nosteta kantoja ja pohjavesialueilla (luokat 1 ja 2) ei käytetä torjunta-aineita.
Satamat ja merenkulku	NYKYKÄYTÄNNÖN MUKAISET TOIMENPITEET					
Satamat ja merenkulku	Ympäristöriskien hallinta	Öljyntorjuntavalmiuden kehittäminen Suomenlahdella. Tiedossa olevat kehityshankkeet.	YM	SYKE, alueelliset pelastuslaitokset, Merivoimat, Rajavartiolaitos, TRAFI, ELYt	YM	
Satamat ja merenkulku	Septitankkien tyhjennyskohteet	Nykyisten 35 aseman ja tarvittavien 40 aseman käyttökustannukset (arvio 500 e/ asema/ v).	Satamat	Pidä Saaristo Siistinä ry, YM, kunnat	Satamat, YM	
Satamat ja merenkulku	LISÄTOIMENPITEET					
Satamat ja merenkulku	Ympäristöriskien hallinta	Öljyntorjuntavalmiuden kehittäminen Suomenlahdella. Öljyntorjuntakapasiteetin nosto SYKEN laatiman kokonaisselvityksen mukaisesti. 30 000 m ³ öljyvahingon kerääminen avovesikautena kolmessa vuorokaudessa ja jääolosuhteissa kymmenen vuorokauden kuluessa	YM	SYKE, alueelliset pelastuslaitokset, Merivoimat, Rajavartiolaitos, TRAFI, ELYt	YM	Hankittu öljyntorjunta-alus Louhi (2011) ja parannettu muiden alusten torjuntavalmiuksia
Satamat ja merenkulku	Septitankkien tyhjennyskohteet	UUSmo158 ja asiantuntija-arvioon perustuen tarvitaan 20 tyhjennyspistettä vilkkaasti liikennöityjen veneväylien varrelle käyntisatamiin sekä 20 tyhjennyspistettä kotisatamiin eli yhteensä 40 uutta asemaa.	Satamat	Pidä Saaristo Siistinä ry, YM, kunnat	Satamat, YM	
Teollinen toiminta	NYKYKÄYTÄNNÖN MUKAISET TOIMENPITEET					
Teollinen toiminta	Ympäristöriskien hallinnan parantaminen	UUSin 77-momentin rahat (n. 250 000 /v) pilaantuneiden maiden kunnostukseen (keskim. vv. 2001-2008)	Kunnat, ELY-keskukset	Kunnat, ELY-keskukset	Kunnat, YM	Isännättömien pilaantuneiden maa-alueiden kohtuuttomat kunnostuskustannukset. Päävastuu kunnostuksesta kiinteistönomistajalla.
Teollinen toiminta	LISÄTOIMENPITEET					
Teollinen toiminta	Ympäristöriskien hallinnan parantaminen	Arvioitu tarve 1 000 000 e/v isot, pahat pohjavedenpilaantumishankkeet	Kunnat, ELY-keskukset	Kunnat, ELY-keskukset	Kunnat, YM	Isännättömien pilaantuneiden maa-alueiden kohtuuttomat kunnostuskustannukset. Päävastuu kunnostuksesta kiinteistönomistajalla.
Turvetuotanto	NYKYKÄYTÄNNÖN MUKAISET TOIMENPITEET					
Turvetuotanto	Vesiensuojelun perusrakenteet		Toiminnanharjoittaja		Toiminnanharjoittaja	
Turvetuotanto	Pintavalutuskentät		Toiminnanharjoittaja		Toiminnanharjoittaja	
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	NYKYKÄYTÄNNÖN MUKAISET TOIMENPITEET					
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Lohjanjärven (Maikkalanselkä-Aurlahti) kunnostus (suunnittelu ja toteutus)		Vesialueen omistaja/hyödyn saaja	Kunnat, ELY-keskus, yhdistykset		
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	LISÄTOIMENPITEET					
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Pienehkön rehevöityneen järven kunnostus (80 järveä)(suunnittelu ja toteutus)		Vesialueen omistaja/hyödyn saaja	Kunnat, ELY-keskus, yhdistykset		Hoitokalastusta tehty vuosina 2010-2011 21 järvellä. Hapetusta muutamalla järvellä.
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Merenlahden kunnostus (30 lahtea) (suunnittelu)		Vesialueen omistaja/hyödyn saaja	ELY-keskus, ammattikalastajat, vesialueen omistajat		
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Pienten vesien kunnostus (29 järveä) (selvitys tai suunnittelu)		Vesialueen omistaja/hyödyn saaja	Kunnat, ELY-keskus, yhdistykset		Vuosina 2010-2012 tehty 15 kpl järvien kunnostussuunnitelmaa
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Kalankulkua helpottavat toimenpiteet (6 jokea)(suunnittelu)		ELY-keskus, kunnat, yhdistykset	Vesialueen omistaja		Kalateitä suunnitteilla mm. Mustionjoelle, Siuntionjoelle ja Iholanjoelle
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Hopjärven kunnostus (suunnittelu ja toteutus)		Loviisan kaupunki, vesialueen omistaja/hyödyn saaja	ELY-keskus, yhdistykset		

Sektori	Toimenpide	Suunnitellun toimenpiteen kuvaus	Vastuutaho	Yhteistyötahot	Rahoitusvastuu	Lisätieto
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Tuusulanjärvenjärven kunnostus (suunnittelu ja toteutus)		Järvenpää, Tuusula, vesialueen omistaja/hyödyn saaja	ELY-keskus, yhdistykset	Kunnat	projekti käynnissä
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Lohjanjärven eteläosan kunnostus (suunnittelu ja toteutus)		Vesialueen omistaja/hyödyn saaja	Kunnat, ELY-keskus, yhdistykset		
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Lapinjärven kunnostus (suunnittelu ja toteutus)		Lapinjärven kunta, vesialueen omistaja/hyödyn saaja	ELY-keskus, yhdistykset		
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Degersjön kunnostus (suunnittelu)		Vesialueen omistaja/hyödyn saaja	Kunnat, ELY-keskus, yhdistykset		
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Erytysalueiksi nimettyjen Natura-alueiden kunnostus (Ridasiärvi)(suunnittelu ja toteutus)		Vesialueen omistaja/hyödyn saaja, metsähallitus	Kunnat, ELY-keskus, yhdistykset		
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Hiidenveden kunnostus (suunnittelu ja toteutus)		Kunnat, vesialueen omistaja/hyödyn saaja	ELY-keskus, yhdistykset	Kunnat	Nykyinen Hiidenvesi-hanke, jossa valtio mukana päätty 2011. Jatkohankkeesta rahoitusvastuu kunnilla.
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Suunnitelujen toimenpiteiden lisäksi tehtyjä toimenpiteitä					
Vesistöjen kunnostus säännöstely ja rakentaminen	Poistokalastuksen tuki ammattikalastajille		Ammattikalastajat	ELY-keskus	MMM	
Yhdyskunnat	NYKYKÄYTÄNNÖN MUKAISET TOIMENPITEET					
Yhdyskunnat	Hulevesien käsittely	Katto-, ym. "puhtaiden" pintojen hulevesien imeytys pohjavesialueilla. Liikenneväylien vedeneristykset ja sieppausaltaat. Erillisviemäroinnin tehostaminen	Kunnat, ELY-keskus (L-vastuualue), kiinteistön omistajat		Kunnat, ELY-keskus (L-vastuualue), kiinteistön omistajat	
Yhdyskunnat	Viemäroinnin laajentaminen kaava-alueille	Kaava-alueiden ulkopuolinen viemärointi haja-asutuksen toimenpiteenä	Kunnat, vesihuoltolaitokset		Kunnat	
Yhdyskunnat	Uudet siirtoviemärit (ennen 1.1.2009 päätetyt)	Siirtoviemäri ja yhdysvesijohto Karjalohja-Sammatti-Nummi-Pusula-Lohja. Hanko-Tammisaari yhdysvesijohto ja siirtoviemäri.	Kunnat, vesihuoltolaitokset		Kunnat, YM	rakenteilla
Yhdyskunnat	Viemärlaitoksen käyttö ja ylläpito	Toimenpide sisältää puhdistamon normaalin käytön ja ylläpidon lisäksi puhdistamon toiminnan tehostamisen, uusimisen ja viemärien saneerauksen.	Kunnat, vesihuoltolaitokset		Kunnat, vesihuoltolaitokset	
Yhdyskunnat	LISÄTOIMENPITEET					
Yhdyskunnat	Uudet siirtoviemärit (1.1.2009 jälkeen päätetyt)	Degerby-Inkoo siirtoviemäri ja syöttövesijohto. Pukkila-Mäntsälä yhdysvesijohto ja siirtoviemäri Siirtoviemäri Störsvik-Marsudden-Strömsby. Mustio-Meltola-Karjaa siirtoviemäri.	Kunnat, vesihuoltolaitokset		Kunnat, YM	